



تحلیلی بر ماده ۴۵ الحاقی
به قانون مبارزه با مواد مخدر
با کلیه رهنو اعمال آن در مراجع قضایی

حسین عظمی ج. ر. ب. ج.
مرکز آموزش قوه قضاییه

پاییز ۱۳۹۷



تحلیلی بر ماده ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد مخدر با تکیه بر نحوه اعمال آن در مراجع قضایی

سرشناسه: اعظمی چهاربرج، حسین، ۱۳۶۱ -

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.

عنوان و نام پدیدآور: تحلیل ماده ۴۵ الحاقی به قانون مبارزه با مواد

مخدر (مصوب ۱۳۹۶/۰۷/۱۲) / مولف حسین اعظمی چهاربرج.

مشخصات نشر: تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۶۸ ص. ۵/۱۴×۵/۱۱ س. م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۰-۰۸۸-۴

ریسنده: حسین اعظمی چهاربرج

تهیه و تنظیم: مرکز آموزش قوه قضائیه

ناشر: مرکز مطالعات و انتشارات قوه قضائیه

صفحه آرا: مجتبی آملی مهر

چاپ: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: مواد مخدر -- قوانین و مقررات -- ایران

Narcotic laws -- Iran: موضوع

موضوع: مواد مخدر -- قوانین و مقررات

Narcotic laws: موضوع

نشر: اسفند ماه، ۱۳۹۷، تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات

قیمت: ۱۶۰،۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

رده بندی کنگره: KMH ۳۱۳۹۷۴۴۰۴ ت ۶۳ الف /

رده بندی دیویی: ۵۵۰۲۷۷/۳۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۶۴۳۶۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۰-۰۸۸-۴



مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضائیه

دفتر انتشارات: تهران، بزرگراه یادگار امام (ره)، بعد از خروجی اولین درکه، پژوهشگاه قوه قضائیه ۱۶۱-۲۱۰۰۱۰۰

فروشگاه و نمایشگاه دائمی: تهران، خیابان حافظ، نبش خیابان سمیه ۸۱۹۹۹۰۴

www.judpub.ir

نمایشگاه و فروشگاه آنلاین

پس از تصویب قانون الحاق یک ماده به قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر (مصوب ۱۳۹۶/۷/۱۲) سؤالات زیادی در خصوص ارتباط آن با سایر مواد قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و نیز نحوه عملی اجرای آن در محاکم دادگستری مطرح شد؛ به نحوی که بسیاری از دوره‌های کارآموزی یا آموزش‌های ضمن خدمت قضات که در دوره‌های سلاطین دادگاه انقلاب برگزار می‌شد، تحت تأثیر این سؤالات و ابهامات قرار می‌گرفت.

در ابتدا تصور می‌شد که امکان رفع اجمال و ابهام و پاسخ به این پرسش‌ها در قالب تهیه یک مختصر امکان پذیر است ولی بعد از طرح پیشنهاد تدوین مجموعه‌ای برای پاسخ به سؤالات علمی همکاران محترم قضایی در این خصوص، مطالعات اولیه صورت گرفت که بر اساس سنجش آن ملاحظه گردید که ابهامات ماده (۴۵) الحاقی بسیار فراتر از آن چیزی است که در بادی امر پیش بینی می‌شد؛ لذا تصمیم بر آن شد که در قالب تنظیم و تألیف کتاب حاضر به پرسش‌های مطرح شده پاسخ داده شود. در این نوشتار سه محور کلی از ماده (۴۵) الحاقی استخراج گردیده است که به مباحث ماهوی، قواعد و ضوابط شکلی جایگاه نهادهای ارفاقی در جرایم مواد مخدر بعد از تصویب ماده واحد مذکور شناخته می‌شوند.

با توجه به اینکه جامعه هدف این نوشتار، قاضیان، سرای عمومی و انقلاب و دادگاه‌های انقلاب هستند، لذا سعی شده است در مباحث استنباطی، بیشتر به تفسیر متن مواد قانونی توجه شده و به آراء وحدت رویه مواد مرتبط استناد شود و کمتر به بیان مطالب صرف دانشگاهی و تحلیل‌های کلی پرداخته شود. البته سعی شده است که نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه که در خصوص موضوعات مطروحه در این نوشتار وجود دارد نیز جمع‌آوری گردد و میزان انطباق آن با مبانی پذیرفته شده بررسی گردد.

همچنین اهتمام نگارنده بر این بوده است که در قالب طرح پرسش و پاسخ، با احاطه لازم ارائه گردد تا مسئله راحت تر تبیین شده و ارائه مطالب راه گشایتر باشد. بدین منظور درک جامع تر از مشکلات عملی موجود و جمع آوری همه سؤالات مطروحه در این زمینه، دوره های ضمن خدمت برای قضات دادسرا و محاکم انقلاب در استان تهران و سایر استان ها با محوریت تحلیل ماده (۴۵) الحاقی به قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و راهان ردان برگزار شد که نتیجه این نشست ها نیز در نگارش مجموعه مورد توجه قرار گرفت.

لازم به ذکر است که در تمامی ترمین این مجموعه، دستورالعملی توسط رئیس محترم قوه قضاییه در خصوص نحوه اعمال ماده (۴۵) الحاقی به تصویب رسیده که سعی شده است تمامی احکام تدریس در آن مورد تحلیل قرار گرفته و مواردی که موافق اصول و قواعد بوده اند تبیین و مواردی که نیاز احکام آن تفسیر گردد.

در پایان لازم است از زحمات اساتید عزیزان جناب آقایان نادعلی امی و عباس محدث و همکار فاضل و اندیشمند جناب آقای دکتر سید حمید شاهچراغ که در مسیر تدوین کتاب حاضر نگارنده را همراهی کردند و راهنمایی های ارزنده ای ارائه نموده اند تشکر و قدردانی نمایم. همچنین مراتب تشکر و قدردانی خود را از مدیران و کارشناسان واحد تدوین متون مرکز آموزش قوه قضاییه ابراهیم می نام.

امید است که نوشتار حاضر سهم هر چند کوچکی در رفع ابهامات موجود در تفسیر ماده (۴۵) الحاقی داشته باشد.

حسین اعظمی چهاربرج، تابستان سال ۱۳۹۷

فهرست

۱۱.....	مقدمه
۱۵.....	فصل اول: بررسی اجمالی ماده ۴۵ الحاقی
۱۷.....	درآمد
۱۹.....	مبحث اول: جرایم مستوجب اعدام در ق.م.م.م.
۱۹.....	گفتار اول: ضوابط تعیین مجازات اعدام در ق.م.م.م. (قبل از الحاق ماده (۴۵))
۲۶.....	گفتار دوم: ضوابط تعیین مجازات اعدام با اساس ماده (۴۵) الحاقی
۴۳.....	مبحث دوم: ارتباط ماده (۴۵) الحاقی با برخی از مواد ق.م.م.م.
۴۳.....	گفتار اول: ارتباط ماده (۴۵) الحاقی با ماده (۲) ق.م.م.م.
۴۴.....	گفتار دوم: ارتباط ماده (۴۵) الحاقی با ماده (۱) ق.م.م.م.
۴۹.....	گفتار سوم: ارتباط ماده (۴۵) الحاقی با ماده (۵) ق.م.م.م.
۵۵.....	گفتار چهارم: ارتباط ماده (۴۵) الحاقی با ماده (۸) ق.م.م.م.
۵۹.....	گفتار پنجم: ارتباط مواد (۱۱)، (۱۸) و (۳۵) ق.م.م.م. با ماده (۴۵) الحاقی
۶۷.....	فصل دوم: آیین دادرسی نحوه اعمال ماده (۱۰) ق.م.ا. با لحاظ ماده (۴۵)
۶۹.....	درآمد
۷۱.....	مبحث اول: شرایط اعمال ماده (۱۰) ق.م.ا. و شرایط مقدماتی اجرای بند (ب)
	گفتار اول: شرایط اعمال مقررات ماده (۱۰) ق.م.ا. در پرونده‌های جرایمی مشمول
۷۱.....	ماده (۴۵) الحاقی
	گفتار دوم: شرایط مقدماتی اعمال مقررات ماده (۱۰) ق.م.ا. در آرای قطعی صادره
۷۶.....	در پرونده‌های مواد مخدر

مبحث دوم: ماهیت تصمیم صادره در اجرای بند (ب) ماده (۱۰) ۹۱

گفتار اول: ماهیت تصمیم قضایی مبنی بر اعمال قانون اخف لاحق ۹۱

گفتار دوم: آثار و ویژگی‌های رأی صادره در اجرای بند (ب) ماده (۱۰) ۹۷

فصل سوم: جایگاه نهادهای ارفاقی در جرایم مواد مخدر بعد از لازم‌الاجرا شدن

ماده (۴۵) الحاقی ۱۱۷

درآمد ۱۱۹

مبحث اول: بررسی نهادهای ارفاقی مشمول تبصره ماده (۴۵) الحاقی ۱۲۱

گفتار اول: نهادهای ارفاقی مرحله تحقیقات مقدماتی ۱۲۱

گفتار دوم: نهادهای ارفاقی مرحله دادرسی ۱۲۳

گفتار سوم: نهادهای ارفاقی مرحله صدور حکم ۱۲۴

گفتار چهارم: نهادهای ارفاقی مرحله اجرای حکم ۱۲۸

مبحث دوم: شرایط اعمال محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های تبصره ماده (۴۵)

الحاقی در نهادهای ارفاقی مرحله اجرای حکم ۱۳۱

گفتار اول: لزوم ارتکاب جرایم مشمول ج.د.ق.م.م ۱۳۱

گفتار دوم: لزوم داشتن مجازات قانونی حبس ۱۳۲

گفتار سوم: تجاوز مجازات قانونی حبس به بیش از ۵ سال ۱۳۳

گفتار چهارم: داشتن حداقل و حداکثر برای مجازات حبس (شناور بودن مجازات حبس) ۱۳۵

مبحث سوم: شرایط حکم قضایی مشمول تبصره ماده (۴۵) الحاقی ۱۳۷

گفتار اول: صدور حکم به کمتر از حداقل مجازات قانونی حبس ۱۳۸

گفتار دوم: صدور حکم به حداقل یا بیش از حداقل مجازات قانونی حبس ۱۴۱

مبحث چهارم: موارد جواز استفاده از نهادهای ارفاقی ۱۴۵

گفتار اول: نهادهای ارفاقی قابل اعمال به موجب تبصره ماده (۴۵) الحاقی ۱۴۵

گفتار دوم: شرایط استفاده از تعلیق اجرای مجازات اجرایی براساس تبصره

ماده (۴۵) الحاقی ۱۴۹

ضمانت ۱۵۵

ضمیمه (۱): متن ماده (۴۵) الحاقی ۱۵۷

ضمیمه (۲): بخشنامه مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۱۶ رییس قوه قضاییه ۱۵۹

فهرست منابع و مآخذ ۱۶۳

نمایه ۱۶۵